

Plán péče na období 2000 - 2009 pro chráněné území KRŇÁK

Kategorie CHÚ a název: Přírodní památka Krňák

Katastrální území: Zbraslav

Okres: Praha

Parcelní čísla: 2939, 2940, 2941, 2942, 2943, 2960, 2963/1, 3172, 3173, 3174/1, 3175/1,
3176/1, 3189/1, 3190/1, 3196, 3197, 3203

(dle vyhlášení)

Vyhlášeno: vyhláška NVP č.5/1988 Sb. NVP ze 4.7.1988

Celková výměra: 26,56 ha

Výměra nelesní části: 17,77 ha

Hlavní motiv ochrany:

Ochrana mrtvého ramene Berounky, vzniklého po povodni v polovině minulého století, kdy si řeka přeložila koryto do současné trasy. Ochrana mokřadních společenstev včetně přilehlého zbytku lužního lesa a nivy Vltavy u areálu zbraslavského zámku.

Cíl ochrany:

Zachování krajinného prvku, udržení podmínek pro zachování rostlinných společenstev a ohrožených živočichů.

Charakteristika chráněného území ve vztahu k hlavnímu motivu ochrany:

Geologické podloží tvoří štěrkopísky nívné terasy překryté nívnými hlinami. V CHÚ jsou různé typy břehových a litorálních společenstev včetně poříčních vrbin, aluviálních luk, krátkostébelných trávníků s výskytem suchomilných druhů. Jsou tu i fragmenty lužních lesíků, poloruderální porosty hlinitých břehů a štěrkových náplavů a ruderální porosty s příměsí archeofytů. Tůň Krňák se zazemňuje a podmínky pro vodní rostliny se zhoršují. Dosud přežívají rdesty a stulíky. Z vzácnějších druhů zde roste trávníčka obecná hadcová, mateřídouška panonská, rozrazil rozprostřený, šáchor hnědý a blatěnka vodní.

Ze zoologického hlediska jsou v CHÚ dva odlišné vodní biotopy. Mrtvé rameno Berounky (původní řečiště - tzv. Krňák) má charakter již dlouho odstaveného ramene s mocnou vrstvou sedimentů. Na většině plochy je zastíněna dobře vyvinutým břehovým porostem nebo okolními zbytky lužního lesa.

Druhým biotopem je regulační nádrž Vltavy (tzv. Malá řeka), která je méně zanesaná. Tou protéká znečištěná voda z Vltavy. To se samozřejmě odráží v druhovém bohatství obou biotopů, z nichž Krňák je cennější.

Při průzkumu vodních měkkýšů zde bylo zaznamenáno 22 druhů. Zvláště cenný je výskyt okružáka *Planorbis carinatus* a bahenky *Viviparus viviparus*.

Studiem makrozoobentosu zde byly objeveny čtyři druhy pijavic, z motýlic šidélko větší, ze stejnonožců (třída rakovci) beruška vodní ap. Na březích a v zazemněné části se hojně vyskytuje lužní plž dvojzubka (*Perforatella bidentata*). Bylo zjištěno 136 druhů motýlů. K nejcharakterističtějším patří *Ectoedemia hannoverella*, *Phyllonorycter populifoliellus*,

Batrachedra preangusta, lišaj Laothoe populi a můra zlatokřídlec topolový (Xanthia ocellaris). Zajímavý je výskyt batolce červeného.

Rovněž modelové čeledi brouků jsou zde dosti podrobně sledovány (toto území je zařazeno do vybraných oblastí soustavného sledování změn životního prostředí v Praze v sekci „ živá složka“) . I u těchto průzkumů se projevuje odlišnost dvou hlavních typů biotopů, tj. zbytek bývalého řečiště Berounky u zbraslavského zámku (Zz) včetně zbytku lužního lesa u Lipenců (ZL) a naopak regulační tůň „Malá řeka“ a pobřežní pás u Vltavy (ZV). Ze střevlíkovitých byly z významných druhů zjištěny např. Trechoblemus micros, Bembidion quadripustulatum, Badister sodalis. Fytofágních brouků bylo objeveno kolem 300 druhů, tj. asi 20% z 1500 druhů známých v ČR. Z mandelinkovitých např. Donacia aquatica (Zz), Lema cyanella (Zz), Cryptocephalus populi (ZV), nosatčík Apion cruentatum (ZV), typicky pobřežní rod Dorytomus, žijící na topolech a vrbách je zastoupen devíti druhy. Zajímavý je nález druhu Anthonomus undulatus (vázaný na střemchu - zatím jediný známý nález v Čechách) (ZL), kontinuálnost zbytku lužního lesa u Lipenců dokazuje přítomnost bezkřídých lesních druhů Acalles comutatus a A.hypocrita.

Pozornost byla věnována také průzkumu obojživelníků. V poslední době výrazně poklesly počty skokana skřehotavého i skokana hnědého. Zmenšují se i počty ropuchy obecné a ropuchy zelené. Další, v předchozích letech uváděné druhy, nebyly v poslední době zastíženy. Z plazů zde žije ještěrka obecná, slepýš křehký, užovka obojková a užovka podplamatá. Z ptáků několik druhů vodního ptactva zde hnízdí, např. slípka zelenonohá. Více druhů lze zastihnout na tahu. Z pěvců se podařilo zjistit v posledních letech hnízdění moudivláčka lužního.

Zásadní vlivy lidské činnosti v minulosti:

Významná část CHÚ byla v minulosti pastvinou. Tím byl zredukován lužní les, který se zde v minulosti rozkládal na větší ploše. Území bylo dlouhodobě ovlivňováno čistírnou odpadních vod, přebytek živin se dosud dostává do oběhu a způsobuje zvýšený výskyt nitrofilních druhů a samozřejmě nízkou kvalitu vody v obou tocích. Tento stav by se měl do budoucna postupně zlepšovat. V nedávné minulosti došlo v CHÚ k velkoplošnému kácení břehových porostů, tento zásah byl necitlivý a byl příliš velkého rozsahu.

Negativní vlivy současnosti a možnosti dalšího ohrožení:

V současné době hlavním ohrožením CHÚ je pozvolné zarůstání křovinami a dřevinami a zazemňování mrtvých ramen. Mírné ovlivnění představují i rybáři.

Vymezení územních jednotek z hlediska potřeb asanačních zásahů:

Z hlediska asanačních zásahů je vhodné území rozčlenit na čtyři územní jednotky.

První jednotku představují lesní porosty. Péče o ně je řešena v rámci lesního hospodářského plánu. V rámci hospodaření je třeba posilovat přirozenou složku listnatých dřevin.

Druhou jednotku zahrnují vodní plochy. Bylo by vhodné rameno i tůň jednorázově vybagrovat a vyčistit.

Třetí jednotku představují břehové porosty. Je třeba pečovat o vrby a topoly lemující břeh, vytahat z vody spadlé kmeny a větve. Břehový porost je třeba místy prořezat, u jeho části proklesat koruny stromů.

Čtvrtou jednotku tvoří niva a břeh Vltavy a Malá řeka, tyto plochy je třeba pravidelně jednou ročně kosit.

Kromě toho jsou v některých místech CHÚ černé skládky, ty by bylo vhodné asanovat.

Návrhy regulačních a asanačních opatření ve stanovených jednotkách:

a/ jednorázové zásahy

Jsou uvedeny v předchozí kapitole.

b/ pravidelně prováděné zásahy

Bude třeba sledovat stav zarůstání lokality a dle potřeby odstraňovat nálet křovin.

Návrhy na doplnění označení a vymezení hranic CHÚ:

CHÚ je vymezeno dobře a v současné době nejsou návrhy na doplnění označení.

Návrhy na opatření k vědeckému a kulturně osvětovému využití:

Lokalita je stranou běžných tras . Jedná se o biotop, který je v síti CHÚ Prahy zastoupen velmi málo, tím samozřejmě vzrůstá jeho přírodovědecká hodnota. Zatím nedoporučujeme popularizaci CHÚ a tedy ani žádné kulturně osvětové využití.

Předpokládané náklady:

Asanační zásahy jsou velkého rozsahu a především vybagrování a vyčištění tůň by si vyžádalo náklad minimálně 500 000.- Kč. Finanční náročnost ostatních asanačních nákladů odhadujeme na 100 000.-Kč.

Navržené zásahy realizuje:

Vyčištění tůň by měla provést profesionální firma možná v tzv.programu revitalizace říčních systémů. Ostatní zásahy mohou realizovat dobrovolní pracovníci ochrany přírody.

Kontrolu realizace plánu péče provede:

OŽP MHMP

Odborné sledování změn v souvislosti s provedenými zásahy zajistí:

OŽP MHMP

Použité podklady:

Komplexní přírodovědecký průzkum - MIS - IOŽP Živá složka - Výsledky bioindikačního monitoringu na území - soutok Vltavy a Berounky
rezervační kniha

Zpracoval:

RNDr.Jan Němec, AOPK ČR středisko Praha a RNDr.V. Ziegler CSc. 10.5.1998

MHMP00KOGFA

Magistrát

hlavního města Prahy
odbor životního prostředí

podle rozdělovníku

Váš dopis/ze dne

Naše značka

MHMP/41318/VIII/857/00/Pav

Vyřizuje/linka

Ing. Pavlík / 4427

Praha

25.7.2000

Věc: Oznámení o schválení plánu péče

Oznamujeme Vám, že odbor životního prostředí MHMP jako příslušný orgán ochrany přírody schválil ve smyslu ustanovení § 38 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, plán péče pro zvláště chráněné území - **přírodní památku Krňák**, které bylo vyhlášeno vyhláškou NVP č.5/1988 Sb. NVP z 4.7.1988. Plán péče je schválen na období deseti let.

v z. JUDr. Helena Dobiášová

Ing. Kateřina Vaculová

vedoucí odboru

Magistrát hl. m. Prahy
odbor životního prostředí
Mariánské nám. 2
Praha 1 18/

Přílohy: plán péče

Co: OSM MHMP

AOPK ČR, středisko Praha, Řetězová 222/3, Praha 1

AOPK ČR, Kališnická 4-6, Praha 3

Povodí Vltavy, Holečkova 8, 150 00 Praha 5

Místní úřad MČ Zbraslav, U Malé řeky 3, 156 00 Praha 5

Národní Galerie v Praze, Hradčanské náměstí 15, 118 00 Praha 1

Státní statek Jeneč, Karlovarská 7, 163 00 Praha - západ

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, Jíloviště-Strnady, pošta Praha 516, 156 04 Praha 5

Josef Dobenín-Bartoň, Vodičkova 28, 110 00 Praha 1

Ing. Jiří Dobenín-Bartoň, Vodičkova 30, 110 00 Praha 1

Petr Handlíř, zámek Zbraslav Bartoň 1, 156 00 Praha 5

odd. VII.

spis

V odpovědi, prosím, uvádějte naše číslo jednací.

Adresa:
Řásnovka 8
110 15 Praha 1

Telefón:
(*)2448 1111
2448 + linka

Fax: 232 26 29
IČO: 064 581

Bankovní spojení:
První městská banka
Malé nám. 11, Praha 1